

TALMANSKONFERENSENS FÖRSLAG 4/2006 rd

Talmanskonferensens förslag till ändring av 23 och 48 § i riksdagens arbetsordning

FÖRSLAGETS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Talmanskonferensen förslår att rutinerna för registrering och behandling av ledamöternas frånvaro ses över och förenklas. Förslaget går ut på att ledamöterna inte längre ska behöva anhålla om tillstånd att vara borta från riksdagsarbetet. I det syftet stryks i 48 § i riksdagens arbetsordning bestämmelserna om tillstånd och om talmanskonferensens befogenheter i frånvaroärenden. Kvar blir bestämmelsen om anteckning i protokollet från plenum, men med ny skrivning. Ändringen påverkar inte förfarandet med namn-

upprop i början av plenum, som alltså fortsätter. I talmanskonferensens anvisningar om registrering av frånvaro från riksdagsarbetet bestäms noggrannare om registreringen och frånvarostatistiken.

Dessutom föreslår talmanskonferensen en ändring i 23 § i arbetsordningen som gäller behandlingen av meddelanden och redogörelser från statsrådet. Enligt förslaget kan remissdebatten ske i samma plenum under vilket redogörelsen meddelas ha anlänt.

ALLMÄN MOTIVERING

Den nuvarande frånvaromodellen och en bedömning av den

Att delta i plenum och utskottsarbetet betraktas som ett viktigt inslag i ledamotsuppdraget. För att kunna vara borta behöver ledamoten en acceptabel orsak, såsom sjukdom eller tjänsteuppdrag i anknytning till riksdagsarbetet, eller tillstånd av talmanskonferensen om orsaken är någon annan. Frånvaro av annan orsak måste förordas av riksdagsgruppen.

Ledamöterna ska anmäla frånvaro eller anhålla om frånvaro på en blankett som talmanskonferensen fastställt. Utifrån blanketterna upprättas varje dag en frånvarolista som efter granskning går till talmanskonferensen. Talmanskonferensen behandlar plenidagar frånvaroanmälningar

na och beviljar tillstånd till frånvaro av annan orsak. Uppgifterna antecknas enligt 48 § i riksdagens arbetsordning (40/2000; nedan arbetsordningen) i protokollet från plenum. Utskottet behandlar inte frånvaroärenden men redovisar månatligen uppdaterad närvarostatistik för vår- respektive höstsessionerna.

Den nuvarande frånvaromodellen är svåröverblickbar i synnerhet för utomstående. Dessutom består den av en mängd arbets- och beslutsfaser som dagligen kräver insatser på flera håll i riksdagen. Den involverar ledamöter, ledamotsassistenter, talmanskonferensen, generalsekretären, gruppkanslierna, centralkansliet, utskottet, internationella enheten och ministermedarbetare. När någon vill att korrigeringar ska gö-

ras i efterskott måste centralkansliet vidta vissa åtgärder och talmanskonferensen eller generalsekreteraren fatta beslut om saken.

Konstitueringskommittén (Eduskunnan toimielinten järjestäytymiseen ja eduskuntatyön toimivuuteen liittyviä kehittämistarpeita, Eduskunnan järjestäytymistoimikunnan mietintö. Riksdagens kanslis publikation 1/2006) utredde att man i de övriga nordiska parlamenten vanligen inte har något namnupprop i plenum och att det är frivilligt att anmäla frånvaro. I utskotten är praxis i de övriga nordiska länderna den att frånvaro inte antecknas, och att frånvaro inte statistikförs även i det fall att närvarolistor upprättas.

Den nya frånvaromodellen

Talmanskonferensen anser att den nuvarande frånvaromodellen inte är lämplig med tanke på hur mycket arbete den kräver och den ringa nytta den tillför riksdagsarbetet. Nyttan av att på nuvarande sätt följa upp frånvaron kan inte anses särskilt stor när det räcker med att en ledamot anmäler närvaro i namnuppropet i början av plenum för att i statistiken räknas in bland de närvarande. Talmanskonferensen har praktiskt taget utan undantag bifallit ansökningar som gällt längst en veckas frånvaro. Likaså har det i praktiken varit klart att grupperna förordar frånvaro av annan orsak. Det nuvarande anmälnings- och tillståndsförfarandet har följaktligen inte påverkat vare sig frånvarofrekvensen eller tågordningen.

Talmanskonferensen föreslår nya rutiner för anmälan och tillstånd när det gäller frånvaro från riksdagens arbete. Det nuvarande anmälnings- och tillståndsförfarandet enligt arbetsordningens 48 § frångås och frånvaroärenden behandlas inte längre i talmanskonferensen. Den officiella frånvarouppföljningen upphör därmed. Framöver är frånvarofrågan något som ledamöterna själva bestämmer om och ansvarar för medan uppföljningen blir riksdagsgruppernas angelägenhet. Beslut om ett uppdrag eller en resa kan jämföras med riksdagsarbete ska dock fortfarande fattas av talmanskonferensen.

Namnuppropet i början av plenum kvarstår, och utifrån det tas i protokollet från plenum in en

lista över de ledamöter som inte anmält sig inom 15 minuter efter att plenum börjat. Talmanskonferensen föreslår en särskild anteckning i protokollet om de ledamöter som är frånvarande på grund av sjukdom eller uppdrag i anknytning till riksdagsarbetet. De som är frånvarande av någon annan orsak nämns inte separat utan deras namn framgår av frånvaroförteckningen. För närvarande antecknas i protokollet också de som beviljats tillstånd till frånvaro av annan orsak.

På riksdagens webbsidor läggs enligt nuvarande mönster ut allmänt tillgänglig månadsstatistik över frånvaro från plenum. Utskottens nuvarande närvarostatistik upprättas hädanefter på månadsbasis enligt samma grunder som statistiken över frånvaro från plenum. Det innebär att ledamöter som är frånvarande från ett utskottssammanträde på grund av uppdrag i anknytning till riksdagsarbetet räknas som närvarande i statistiken. Av statistiken framgår antalet plenum och utskottssammanträden under en månad och för ledamöterna specificerat hur många gånger de varit frånvarande på grund av sjukdom eller av annan orsak.

Inte bara med tanke på riksdagsarbetet utan också med hänsyn till ledamöterna och riksdagsgrupperna är det motiverat med en ny frånvaroordning. Frånvarofrågorna får en mindre framskjuten roll i riksdagsarbetet, men trots det skulle uppgifter om ledamöternas närvaro i plenum och utskott finnas fritt att tillgå, även för medierna. Riksdagsgrupperna kan hålla ett öga på ledamöternas närvaro med hjälp av dessa uppgifter men också med andra metoder enligt eget val. Riksdagsledamöternas agerande styrs i allt väsentligt av ett politiskt ansvar. Faktorer som präglar ledamotsskapet är att uppdraget är tidsbundet och det står väljarna fritt att låta bli att rösta in en ledamot för en ny period. För en ny frånvaromodell talar också praxis i de övriga nordiska parlamenten.

Behörig tjänsteman på centralkansliet ska underrättas om frånvaro på grund av sjukdom eller uppdrag i anknytning till riksdagsarbetet. Utifrån denna information upprättas en frånvarolista, som sänds till bl.a. protokollbyrån med tanke på pleniprotokollet. Anmälan om frånvaro på

grund av sjukdom görs av ledamoten eller hans/hennes assistent eller någon annan som fått det i uppdrag. Anmälan om frånvaro på grund av uppdrag i anknytning till riksdagens arbete görs av en avdelningssekreterare i ett utskott, en tjänsteman på internationella enheten eller någon annan tjänsteman. I sista hand är det ledamoten själv som svarar för att informationen lämnas. För utskottens del plockas frånvarouppgifterna från anteckningarna om närvarande i utskottens sammanträdesprotokoll.

Avsikten är inte att genom det nya systemet ändra på den frånvarouppföljning grundlagen och lagen om riksdagsmannaarvode (328/1947) förutsätter. Den som vill få reda på en enskild ledamots frånvaro får dem ur frånvarostatistiken och protokollen från plenum. Uppföljningen ger underlag för att överväga påföljderna enligt 28 § i grundlagen och 2 § i lagen om riksdagsmannaarvode om det visar sig att en ledamot har mycklet frånvaro som inte beror på sjukdom eller uppdrag i anknytning till riksdagsarbetet.

Talmanskonferensens anvisningar

Efter talmanskonferensens förslag finns ett utkast till anvisningar från talmanskonferensen. Genom dem upphävs talmanskonferensens anvisningar av den 15 februari 2000 om behandling och registrering av anhållan om frånvaro från riksdagsarbetet. I anvisningarna (om registrering och statistikföring av frånvaro från riksdagsarbetet) föreskrivs närmare om hur registreringen av, anmälningen om och statistikföringen över frånvaro sker.

Meddelanden och redogörelser från statsrådet

Enligt 23 § 1 mom. i arbetsordningen föredras statsrådets meddelanden och redogörelser för riksdagen och bordläggs till ett senare plenum. Ibland kan en redogörelse från statsrådet vara brådskande och då behövs riksdagens stånd-

punkt omgående. Behandlingen snabbas upp när remissdebatten förs strax efter att ärendet meddelas ha anlänt. Genom att förlägga två plenum till samma dag har en redogörelse kunnat behandlas under en och samma dag. Även för meddelanden från statsrådet har förfarandet varit detsamma.

Talmanskonferensen föreslår att förfarandet med meddelanden och redogörelser från statsrådet ses över för att dessa ska kunna tas till behandling i samma plenum där de meddelats ha anlänt. Därmed slipper man i de flesta fall det för riksdagsrutinerna och uppföljningen oändamålsenliga arrangemanget med flera plenum under samma dag.

Beredningen av förslaget

Riksdagens generalsekreterare Seppo Tiitinen sammanställde den 27 oktober 2006 en promemoria om hur frånvarosystemet kunde läggas om. Promemorian sändes på remiss till riksdagsgrupperna, och utifrån deras yttranden gav talmanskonferensen den 28 november 2006 centralkansliet i uppdrag att ta fram ett utkast till ett förslag från talmanskonferensen om ändring av arbetsordningen och en anknytande lagmotion samt talmanskonferensens anvisningar om registrering av frånvaro från riksdagsarbetet. Till uppdraget hörde också att se över listan över de uppdrag och resor som enligt beslut av talmanskonferensen kan anses ha samband med riksdagsarbetet. Talmanskonferensens förslag har utarbetats som tjänsteuppdrag vid riksdagens centralkansli och i fråga om frånvaromodellen utifrån det givna uppdraget.

Ikraftträdande

Den nya frånvaromodellen avses bli införd vid ingången av valperioden 2007—2010. Förslaget till ändring av riksdagens arbetsordning avses träda i kraft den 22 mars 2007.

DETALJMOTIVERING

23 §. Meddelanden och redogörelser. I paragrafen föreskrivs om föredragning och behandling av meddelanden och redogörelser. Enligt 1 mom. bordläggs statsrådets meddelanden och redogörelser till ett senare plenum. Talmanskonferensen föreslår att debatt ska kunna föras om meddelanden och redogörelser i samma plenum där de meddelas ha anlänt.

48 §. Registrering av frånvaro. I paragrafen ingår bestämmelser om talmanskonferensens och i vissa fall riksdagens rätt att bevilja en ledamot tillstånd till frånvaro från riksdagsarbetet av någon annan orsak än sjukdom eller ett uppdrag i anknytning till riksdagsarbetet. Där föreskrivs också om anteckning i protokollet om frånvaro och anledningen till frånvaron. Enligt 2 mom. kan talmannen av särskilda skäl temporärt avgöra ett frånvaroärende och enligt 3 mom. kan talmanskonferensen utfärda anvisningar om registreringen av närvaro vid och frånvaro från riksdagsarbetet.

Talmanskonferensen anser det vara nog med att det av protokollet från plenum framgår vilka ledamöter som varit frånvarande från riksdagsarbetet på grund av sjukdom eller ett uppdrag i

anknytning till riksdagsarbetet. Talmanskonferensen föreslår att det i 48 § 1 mom. bestäms att dessa uppgifter ska antecknas i protokollet från plenum. I 47 § i arbetsordningen föreskrivs om namnupprop i början av plenum. Utifrån namnuppropet tas i protokollet in en lista över de ledamöter som inte varit närvarande vid namnuppropet. Av listan går det att få reda på vem som inte varit närvarande vid namnuppropet av någon annan orsak än sjukdom eller ett uppdrag i anknytning till riksdagsarbetet. Mamma-, pappa- och föräldraledigt är en med sjukdom jämförlig orsak till frånvaro.

Uppgifterna från namnuppropet kompletteras med de ledamöter som anmält sig senare.

I 48 § 2 mom. föreslås samma bestämmelser som i nuvarande 3 mom. om att talmanskonferensen kan utfärda anvisningar om registreringen av närvaro vid och frånvaro från riksdagsarbete.

På grundval av det ovanstående och med stöd av 6 § 1 mom. 7 punkten i riksdagens arbetsordning föreslår talmanskonferensen

att följande ändringar görs i riksdagens arbetsordning:

Riksdagens beslut

om ändring av 23 och 48 § i riksdagens arbetsordning

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 52 § 1 mom. i grundlagen, *ändras* i riksdagens arbetsordning av den 17 december 1999 (40/2000) 23 § 1 mom. och 48 §, av dem 48 § sådan den lyder delvis ändrad i riksdagens beslut 118/2003 och 10/2005, som följer:

23 §

Statsrådets meddelanden och redogörelser

Statsrådets meddelanden och redogörelser föredras för riksdagen och tas därefter upp till behandling utanför dagordningen.

— — — — —

48 §

Registrering av frånvaro

Uppgifter om frånvaro från plenum på grund av uppdrag i anknytning till riksdagsarbetet eller sjukdom antecknas i protokollet från plenum.

TKF 4/2006 rd — Talmanskonferensen

Talmanskonferensen kan utfärda anvisningar om registreringen av närvaro vid och frånvaro från riksdagsarbetet. Detta beslut av riksdagen träder i kraft den 22 mars 2007.

Helsingfors den 15 december 2006

Paavo Lipponen
Talman

Seppo Tiitinen
Generalsekreterare